

Jolanta Kokoszka

Koło Naukowe Infologów
Instytut Nauk o Kulturze
Uniwersytet Śląski w Katowicach
j.a.kokoszka@o2.pl

XIV Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Kół Naukowych „Świat danych: słowo – obraz – dostęp”

Streszczenie: Sprawozdanie z XIV Ogólnopolskiej Studencko-Doktoranckiej Konferencji Kół Naukowych „Świat danych: słowo – obraz – dostęp” organizowanej cyklicznie przez Koło Naukowe Infologów działające na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Słowa kluczowe: użytkownicy informacji, dostęp do informacji, komunikacja w nauce, zarządzanie informacją, konferencje

16 grudnia 2020 r. odbyła się XIV Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Kół Naukowych pod hasłem „Świat danych: słowo – obraz – dostęp”. Zakres tematyczny konferencji zorganizowanej przez Koło Naukowe Infologów dotyczył zmian postrzegania dostępu do wiedzy, wizualizacji danych, wirtualnych redakcji oraz nadmiaru informacji i sposobów jej organizacji.

Oficjalnego powitania gości i rozpoczęcia konferencji dokonał dr Karol Makles – dyrektor kierunku architektura informacji oraz informacja naukowa i bibliotekoznawstwo realizowanego na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Ze względu na sytuację związaną z pandemią COVID-19 spotkanie odbyło się online na platformie MS Teams. W wydarzeniu wzięło udział ponad 160 uczestników będących przedstawicielami różnych instytucji z całego kraju. Wśród prelegentów znaleźli się reprezentanci takich instytucji jak: Uniwersytet Śląski, Centrum Kultury „Zamek w Toszku”, Biblioteka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie, Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, Uniwersytet Wrocławski.

Konferencja została podzielona na cztery sesje tematyczne. Pierwsza dotyczyła zachowań użytkowników informacji wobec wyzwań współczesności, w trakcie drugiej poruszana była problematyka dostępu do informacji i wiedzy w dobie mediów społecznościowych. W trzeciej sesji omówiono formalne aspekty komunikacji nauki i kultury. W trakcie sesji zamykającej konferencję poruszono zagadnienia związane z zarządzaniem informacją naukową widziane z perspektywy praktyków. Łącznie wygłoszono 17 referatów.

Obrady pierwszej części, której moderatorem była Anna Seweryn z Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, zainicjowała Natalia Wilczek wystąpieniem pt. *Przeciążenie informacją a jej organizacja i selekcja (wybrane aspekty)*. Prelegentka poruszyła temat nadmiaru danych pochła-

nianych codziennie przez społeczeństwo informacyjne oraz omówiła wyzwania związane z przeciążeniem informacyjnym i odpowiednią selekcją informacji. W wystąpieniu pojawiło się również pojęcie niepokojącej infodemii¹, jej przyczyn oraz skutków. Kolejny referat – *Rola nauczyciela bibliotekarza w profilaktyce przeciążenia informacyjnego uczniów* – poruszał podobną tematykę. Autorka, Dominika Panek, omówiła w nim nie tylko kwestię przeciążenia informacyjnego, ale również zjawisko stresu informacyjnego i skutki jego wpływu na uczniów. Prelegentka zaprezentowała ponadto metody pracy bibliotekarzy przeciwdziałających tej sytuacji. Sandra Adamczyk omówiła z kolei inicjatywę Biblioteki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach-Ligocie, którą nazwano „Pogotowiem bibliotecznym”. Pomysł powstał w czasie obostrzeń epidemiologicznych nałożonych na biblioteki wraz z pojawieniem się i rozprzestrzenianiem wirusa SARS-CoV-2. Zadaniem „Pogotowia bibliotecznego” jest m.in. umożliwienie dostępu studentom do materiałów źródłowych, pomoc w obsłudze konta bibliotecznego i doradztwo w zakresie doboru bibliografii. Kolejny temat, *Studentki i studenci kierunków artystycznych i ich rozwój podczas pandemii COVID-19 – raport z badania ankietowego*, przedstawiła Sandra Micuła. Tematyka pytań skierowanych do studentów uczelni artystycznych dotyczyła oceny stron internetowych uczelni, jakości studiowania w pandemicznej rzeczywistości oraz perspektyw zmian w pracy zawodowej. Referat *Wyzwanie XXI wieku, czyli jak organizować informacje w Internecie*, kończący pierwszą sesję tematyczną, został wygłoszony przez Patrycję Lewandowską. Prelegentka skupiła się na zagadnieniu nadmiaru informacji i sposobach jej organizowania. W czterech częściach wypowiedzi przybliżyła etapy porządkowania informacji na stronach internetowych, takie jak: LATCH², taksonomia, model zorganizowany bazodanowo i hipertekst, system nawigacji i wyszukiwania. W ostatniej części wystąpienia autorka omówiła istotę badań nad użytkownikami informacji.

Drugą sesję tematyczną poprowadziła Alicja Jędrzejczyk, studentka architektury informacji na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Angelika Głowacka odpowiedziała na pytanie wskazane w tytule prezentacji: *Facebook – współczesną tablicą ogłoszeniową?*. Autorka zaprezentowała wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na wybranej grupie użytkowników społeczności facebookowej, by porównać analogową tablicę ogłoszeń z tablicą facebookową dostępną na sprofilowanych grupach. Kolejna prelegentka, Jolanta Kokoszka, w referacie *Memy internetowe na stronach Classical Art Memes i Sztuczne Fiołki w opinii użytkowników sieci* omówiła wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród użytkowników sprofilowanych grup na Facebooku, takich jak: *Jak będzie na płótnie?*, *Dictators of good taste* oraz *Sekcja Estetyczna*. Celem ankiety było zbadanie, czy memy internetowe mogą stanowić dla użytkowników lekcję historii sztuki. Jako trzecia w tej sesji wystąpiła Zuzanna Poloczek z referatem *Instagram – pośrednik w przekazywaniu wiedzy*, w którym zaprezentowała i omówiła cztery wybrane profile na Instagramie: @inkluzywnamowa, @wszechnica_internetowa, @najlepszy.czas oraz @prawodozdrowia. Autorka przedstawiła sposoby zdobywania wiedzy przez użytkowników takiego medium jak Instagram. Maria Danel w prelekcji pt. *Przekazywanie historii za pomocą danych* omówiła natomiast zagadnienie storytellingu³. Przedstawiła jego definicję oraz historię, podkreśliła też istotę wizualizacji danych w odbiorze treści przez użytkowników.

---

¹ Infodemia polega na szerzeniu się zniekształconych, trudnych do zweryfikowania informacji (fake newsów) związanych z pandemią Covid-19. Zob.: DUPLAGA, M. Infodemia Covid-19. W: *Instytut Zdrowia Publicznego* [online]. [Dostęp 27.01.2021]. Dostępny w: <https://izp.wnz.cm.uj.edu.pl/pl/blog/infodemia-covid-19/>. [przyp. red.].

² LATCH (akronim utworzony od angielskich słów: Location – Alphabet – Time – Category); pojęcie z dziedziny architektury informacji, oznacza pięć metod porządkowania danych. Określenie wprowadzone przez Richarda Saula Wurmana, autora publikacji *Lęk informacyjny* [przyp. red.].

³ Storytelling (opowiadanie historii) – pojęcie używane zarówno w marketingu, jak i w socjologicznych badaniach jakościowych [przyp. red.].

Kolejną część obrad poprowadziła reprezentantka organizatorów, Olga Forlicz, studentka architektury informacji na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Sesję rozpoczęła Arina Ablozhkina wystąpieniem o tytule: *Interfejsy głosowe użytkownika – przegląd możliwości zastosowania*. Prelegentka przedstawiła specyfikę działania interfejsów głosowych (ang. *Voice User Interface*, VUI) oraz ich przykłady, m.in. Siri, Alexę czy Google Assistant. Zaprezentowała również użyteczność VUI dla osób z niepełnosprawnościami. Katarzyna Sierak w wystąpieniu *Infografika. Multimodalny przekaznik informacji w środowisku akademickim* przedstawiła wyniki analizy infografik publikowanych przez katedry oraz instytuty Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, by poznać sposoby komunikacji ze studentami oraz potencjalnymi kandydatami na studentów. W podsumowaniu omówiła cele udostępniania infografik. Następną prelegentką, Karin Anna Wawrzynek, przedstawiła konkluzje na temat *Prezentacji multimedialnej jako rodzaju infografiki – medium przekazu treści edukacyjnych i utrzymania kontaktu z kulturą w dobie tworzenia nowych form komunikacji*. Autorka zaprezentowała kluczową rolę infografik w prezentacjach informacji. Podkreśliła również, jak ważną rolę pełnią infografiki w utrzymaniu kontaktu użytkowników z kulturą. Wystąpienie pt. *Książki niemożliwe. O publikacjach zbyt skomplikowanych, by przenieść je w świat wirtualny*, zamykające tę sesję tematyczną, wygłosił Kamil Wrzeszcz. Autor omówił trzy liberackie utwory: *Ulica Sienkiewicza* Radosława Nowakowskiego, *Spoglądając przez ozonową dziurę* Zenona Fajfera oraz *Sto tysięcy miliardów wierszy* Raymonda Queneau, a także przedstawił definicję liberatury. Skupił się na wyjątkowej formie tych publikacji oraz problemach związanych z ich zdigitalizowaniem.

Ostatnią sesję tematyczną poprowadziła ponownie A. Seweryn. Wystąpienie otwierające tę sesję pt. *Polska Platforma Medyczna: portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym – otwarty dostęp do wiedzy i danych na wyciągnięcie ręki* zaprezentowała Anastazja Śniechowska-Karpińska w imieniu grupy autorek, w skład której wchodziły Renata Birska, Dominika Sidorska oraz Renata Sławińska. Reprezentantka grupy badawczej przedstawiła działanie Polskiej Platformy Medycznej tworzonej przez siedem polskich uczelni medycznych (z Wrocławia, Białegostoku, Gdańska, Katowic, Lublina, Szczecina, Warszawy) oraz Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi. Polska Platforma Medyczna umożliwi dostęp do profesjonalnej, zweryfikowanej naukowo informacji medycznej zgodnie ze standardami WCAG. Kolejne wystąpienie, o tytule *Internetowy system zarządzania czasopiśmem – luksus czy konieczność?*, zaprezentowała Magdalena Bemke-Świtilnik. W wystąpieniu zostały omówione systemy zarządzania czasopiśmami oraz oferowane przez nie udogodnienia dla redaktorów i recenzentów. Dagmara Miłek poinformowała z kolei, czym jest *Dorobek naukowy pracowników Uniwersytetu Śląskiego z punktu widzenia importera publikacji Polskiej Bibliografii Naukowej*. Przedstawiła aktualne wymagania związane z ewaluacją dorobku naukowego, działanie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on, będącego jednym z modułów Polskiej Bibliografii Naukowej, zakres prac importera publikacji oraz proces dokumentowania dorobku naukowego pracowników Uniwersytetu Śląskiego. Ostatnie wystąpienie – *Próby zmiany postrzegania dostępu do wiedzy na przykładzie zajęć opcyjnych pt. »Źródła informacji w pracy slawisty«* – wygłosiła Olga Kowalczyk. Omówiła wyniki badania ankietowego, którego celem było zdefiniowanie problemu związanego z wyszukiwaniem informacji oraz dostępem do niej wśród studentów Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Badanie przeprowadzono na kierunkach: ukrainistyka z anglistyką, filologia ukraińska (specjalizacja filologia ukraińska z językiem angielskim i ukrainistyka), filologia chorwacka z językiem serbskim, filologia serbska, filologia czeska oraz filologia rosyjska.

Każdą z sesji zamykał panel dyskusyjny, w którym mogli wziąć udział prelegenci oraz uczestnicy konferencji, odnosząc się do zaprezentowanych prelekcji.

W podsumowaniu wydarzenia Anna Seweryn podziękowała uczestnikom za liczną obecność i żywe dyskusje w trakcie paneli dyskusyjnych, a także organizatorom – Kołu Naukowemu Infologów. Opiekunka Koła Naukowego Infologów, Agnieszka Gołda, zapowiedziała natomiast tytuł kolejnej konferencji, którym będzie „Kultura komunikacji – społeczeństwo, nauka i biznes wobec wyzwań XXI w.” oraz określiła jej zakres tematyczny obejmujący takie zagadnienia jak: kierunki zmian nawyków komunikacyjnych, rozwój metod i narzędzi komunikacji, informacja jako dobro publiczne i prywatne, poszukiwanie nowych form przekazu w sztuce i mediach, szanse, wyzwania i zagrożenia dla ewolucji procesów komunikacji w edukacji i nauce oraz nowe trendy przekazu informacji w obszarze współpracy biznesowej.